

COP29: μάχη για τη χρηματοδότηση του κλίματος

Автор(и): Николай Петков, Климатека

Дата: 18.11.2024 Брой: 11/2024

Η μεγαλύτερη ετήσια διάσκεψη για την κλιματική αλλαγή – COP29 – πραγματοποιείται στο Μπακού του Αζερμπαϊτζάν. Κεντρικό θέμα είναι η ενημέρωση της χρηματοδότησης για μέτρα μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή για αναπτυσσόμενες χώρες – ένας στόχος που τέθηκε στη Συμφωνία του Παρισιού. Κατά τις πρώτες τρεις ημέρες της COP29, πραγματοποιήθηκε σύνοδος κορυφής παγκόσμιων ηγετών, κατά την οποία επιτεύχθηκε συμφωνία για τους κανόνες των πιστώσεων άνθρακα. Το γεγονός ότι το φόρουμ φιλοξενείται και πάλι από μια πετρελαιοπαραγωγή χώρα με αυταρχική διακυβέρνηση παραμένει προβληματικό. Για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, η Βουλγαρία έχει δικό της περίπτερο και συμμετέχει με επίσημη αντιπροσωπεία 72 ατόμων, με επικεφαλής τον Πρόεδρο Ρουμέν Ράντεφ.

Μεταξύ 11 και 22 Νοεμβρίου, η COP29 πραγματοποιείται στο Μπακού, με συμμετοχή περισσότερων από 66.000 αντιπροσώπων από 200 χώρες. Χιλιάδες εκπρόσωποι εταιρειών ορυκτών καυσίμων είναι και πάλι παρόντες, κάτι που συνεχίζει την ανησυχητική τάση των τελευταίων COP και υπονομεύει περαιτέρω τις διαπραγματεύσεις. Κατά τις πρώτες τρεις ημέρες, πραγματοποιήθηκε συνάντηση υψηλού επιπέδου αντιπροσώπων χωρών, με στόχο να τεθούν οι βάσεις για τις αποφάσεις του φόρουμ. Μέχρι στιγμής, δεν έχει επιτευχθεί συμφωνία για τα περισσότερα από τα βασικά σημεία της ημερήσιας διάταξης της διάσκεψης, αλλά είναι πιθανό ότι μέχρι το τέλος της θα υπογραφεί και πάλι ένα έγγραφο με βασικές προτάσεις.

Αζερμπαϊτζάν – μια πετρελαιοπαραγωγή χώρα είναι και πάλι ο οικοδεσπότης

Για δεύτερη συνεχόμενη χρονιά, ο οικοδεσπότης της COP είναι μια πετρελαιοπαραγωγή χώρα. Το Αζερμπαϊτζάν αναμένεται να αυξήσει σημαντικά την εξαγωγή ορυκτών καυσίμων του την επόμενη δεκαετία και υπάρχει συμφωνία για τις εξαγωγές φυσικού αερίου του προς την ΕΕ να αυξηθούν κατά 17% έως το 2026.

Για πρώτη φορά φέτος, η προεδρία της διάσκεψης μοιράζεται μεταξύ τριών χωρών – του περυσινό οικοδεσπότη (Ντουμπάι), του τρέχοντος (Αζερμπαϊτζάν) και του επόμενου (Βραζιλία). Είναι επίσης ένα ανησυχητικό σήμα ότι δύο από αυτές είναι πετρελαιοπαραγωγές χώρες. Τέτοιες κινήσεις είναι συχνά ο λόγος για τον οποίο αυτές οι κλιματικές διασκέψεις αποτυγχάνουν να επιτύχουν αρκετά καλά αποτελέσματα και χρησιμοποιούνται για λεύκανση εικόνας από κράτη και εταιρείες. Ο ίδιος ο Πρόεδρος του Αζερμπαϊτζάν περιέγραψε τα ορυκτά καύσιμα ως «δώρο του Θεού», και ο επικεφαλής διευθυντής της αντιπροσωπείας του Αζερμπαϊτζάν στην COP29 καταγράφηκε να κανονίζει επενδύσεις σε ορυκτά καύσιμα με πιθανούς επενδυτές.

Φέτος, οι διαπραγματεύσεις σκιάζονται περαιτέρω από τη νίκη του Ντόναλντ Τραμπ στις αμερικανικές εκλογές, ο οποίος είναι γνωστός για την άρνηση της κλιματικής αλλαγής.

Κατά τη διάρκεια της εκστρατείας του την περιέγραψε και πάλι ως «μεγάλη απάτη». Οι Ηνωμένες Πολιτείες παράγουν τις περισσότερες εκπομπές ορυκτών καυσίμων μετά την Κίνα. Κατά την προηγούμενη θητεία του, αποχώρησε από τη Συμφωνία του Παρισιού, και αργότερα ο Τζο Μπάιντεν ανέτρεψε αυτή την ενέργεια το 2021. Αν και ο Τραμπ δεν θα αναλάβει καθήκοντα πριν τον Ιανουάριο του 2025, η τρέχουσα αμερικανική διοίκηση δεν μπορεί να αναλάβει δεσμεύσεις. Συνολικά, αναμένεται ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες θα αποχωρήσουν και πάλι από τη συμφωνία και θα κάνουν μια ανατροπή προς την αναίρεση πολιτικών προστασίας του περιβάλλοντος υπέρ της εξαγωγής ορυκτών καυσίμων. Οι αναμενόμενες πολιτικές της νέας διοίκησης θα μπορούσαν να προσθέσουν 4 δισεκατομμύρια τόνους αερίων του θερμοκηπίου στην ατμόσφαιρα, σύμφωνα με ανάλυση του Carbon Brief.

Οι πλουσιότεροι εκπέμπουν περισσότερο άνθρακα σε μιάμιση ώρα από ό,τι ο μέσος άνθρωπος σε ολόκληρη τη ζωή του, δήλωσε ο Γενικός Γραμματέας του ΟΗΕ Αντόνιο Γκουτέρες σε δήλωσή του, παραπέμποντας σε νέα έκθεση της Oxfam. Δήλωσε επίσης ότι ο διπλασιασμός της χρήσης ορυκτών καυσίμων είναι παράλογος και ότι η επανάσταση των καθαρών ενεργειών είναι εδώ, και καμία ομάδα, καμία επιχείρηση, καμία κυβέρνηση δεν μπορεί να την σταματήσει. «Αλλά (οι αντιπρόσωποι των χωρών) πρέπει να διασφαλίσουν ότι είναι δίκαιη και αρκετά γρήγορη για να περιορίσει την αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας στους 1,5 °C», πρόσθεσε.

Η σύνοδος κορυφής ολοκληρώθηκε χωρίς σαφή αποτελέσματα

Ο Αντόνιο Γκουτέρες άνοιξε τη διάσκεψη με μια συναισθηματική δήλωση.

«Ο ήχος που ακούτε είναι ο χτύπος του ρολογιού. Βρισκόμαστε στην τελευταία στιγμή της αντίστροφης μέτρησης για να περιορίσουμε την αύξηση της παγκόσμιας θερμοκρασίας στους 1,5 βαθμούς Κελσίου. Και ο χρόνος δεν είναι με το μέρος μας.»

«Όσον αφορά την κλιματική χρηματοδότηση, ο κόσμος πρέπει να πληρώσει ή η ανθρωπότητα θα πληρώσει το τίμημα», τόνισε ο επικεφαλής του ΟΗΕ, λέγοντας στους παγκόσμιους ηγέτες ότι «εσείς και οι κυβερνήσεις σας πρέπει να καθοδηγείστε από μια ξεκάθαρη αλήθεια: η κλιματική χρηματοδότηση δεν είναι φιλανθρωπία, αλλά επένδυση· η κλιματική δράση δεν είναι εθελοντική, αλλά υποχρεωτική.»

Κεντρικό θέμα είναι η χρηματοδότηση μέτρων προσαρμογής και μετριασμού για αναπτυσσόμενες χώρες

Η επίτευξη συμφωνίας για τη διαπραγμάτευση του λεγόμενου «νέου συλλογικού ποσοτικοποιημένου στόχου» (NCQG) για τη χρηματοδότηση μέτρων μετριασμού και προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε αναπτυσσόμενες χώρες είναι ένα βασικό θέμα της φετινής διάσκεψης. Αυτός ο στόχος απαιτείται από τη Συμφωνία του Παρισιού του 2015, σύμφωνα με την οποία οι ανεπτυγμένες χώρες πρέπει να παρέχουν κλιματική χρηματοδότηση σε φτωχότερες, ώστε αυτές να μπορούν να μειώσουν τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου τους και να αντιμετωπίσουν τις συνέπειες της κλιματικής κρίσης, όπως πιο συχνά και πιο έντονα ακραία φαινόμενα.

Σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις, οι αναπτυσσόμενες χώρες εξαιρουμένης της Κίνας θα χρειαστούν περίπου 1,3 τρισεκατομμύρια δολάρια ΗΠΑ ετησίως – ένα ποσό που επιμένει η ομάδα των αναπτυσσόμενων χωρών (G77). Μερικοί οικονομολόγοι το εκτιμούν ακόμη και στα 2,4 τρισεκατομμύρια δολάρια. Σχεδόν το μισό από αυτό το ποσό πιθανότατα θα προέλθει από υπάρχουσες προϋπολογισμούς χωρών και από εγχώριες

επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα, και το υπόλοιπο – περίπου 1 τρισεκατομμύριο – θα πρέπει να προέλθει από διεθνή κλιματική χρηματοδότηση.

Πέρυσι, επιβεβαιώθηκε τελικά η δημιουργία ενός ξεχωριστού ταμείου «Απώλειες και Ζημιές», αλλά σύμφωνα με τις περισσότερες ειδικές εκτιμήσεις, η αρχική χρηματοδότηση των 700 εκατομμυρίων απέχει πολύ από το να είναι επαρκής – ένα γεγονός που τόνισε και ο Αντόνιο Γκουτέρες.

Υπάρχει πρόοδος και στις πιστώσεις άνθρακα

Τη Δευτέρα, οι χώρες έδωσαν το πράσινο φως σε πρότυπα ποιότητας για τις πιστώσεις άνθρακα, τα οποία είναι καθοριστικά για την έναρξη μιας παγκόσμιας αγοράς άνθρακα με την υποστήριξη του ΟΗΕ σύμφωνα με το Άρθρο 6 της Συμφωνίας του Παρισιού για το κλίμα, η οποία θα χρηματοδοτήσει έργα για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Αν όλα πάνε καλά, η αγορά θα μπορούσε να αρχίσει να λειτουργεί ήδη από το 2025.

Στη θεωρία, οι πιστώσεις άνθρακα επιτρέπουν σε χώρες ή εταιρείες να πληρώνουν για έργα, όπως η αναδάσωση, που μειώνουν τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα ή το απομακρύνουν από την ατμόσφαιρα, και να χρησιμοποιούν τις πιστώσεις που δημιουργούνται για να αντισταθμίσουν τις δικές τους εκπομπές.

Οι περισσότερες περιβαλλοντικές οργανώσεις παραδοσιακά επικρίνουν τα σχήματα εμπορίας εκπομπών επειδή φοβούνται ότι, μέσω αυτού του μηχανισμού, οι εταιρείες μπορεί να συνεχίσουν να ρυπαίνουν έναντι αμοιβής αντί να εφαρμόσουν πραγματικά μέτρα για την αποκαρβονικοποίηση των διαδικασιών και της παραγωγής τους.

Διαμαρτυρία περιβαλλοντικών ακτιβιστών κατά τη διάρκεια της COP29 κατά των αγορών άνθρακα. Πηγή φ